

Felvidéki Híradó.

VEGYESTARTALMÚ HETILAP.

A Magyarországi Kárpát Egyesület Hercege Szász Coburg-Gothai Fülöp Ő királyi fensége vednöksége alatt álló Szittnya Osztályának közlönye.

Előzetesi ára:

Egész évre . . . 3 írt — kr.
Félféle évre . . . 1 — 50 —
Negyed évre . . . 80 —

Felirat szerkesztők
VÖRÖS FERENCZ és NAGY ISTVÁN.

A lapeseményekről illető közleményeket kérik Tur-Szt.-Mártonba küldeni

Megjelenik minden **vasárnap.**

Hivatalos hirdetések díja:

100 szóig 2 írt., ezután minden megkezdett szász szövé 50 krral több.

A magyar nyelv és a tisztí vizsgá.

Tagadhatlan, széles körű visszatevészt okozott országjárta a magyar honvédelmi miniszternek azon válasza, melyet hazánk ifjúságának a tartalékos tisztí vizsgáának magyar nyelven való letehetésére vonatkozó kérelmére adott, és melyet a képviselőházban ez ügyben hozzá intézett interpellatióra mondit feleletében megérősített.

E feleletben tudvaleg nyíltan kimondta, hogy ő nemesak hogy nem meri indítványozni az illetékes körökben, hogy a magyar ifjaknak a tisztí vizsgát magyar nyelven tehessék le, de azt is hozzá tette, hogy ez saját meggyőződésével is ellenkezőnk.

Indokul felhozta, hogy e kérés teljesítésével a hadseregbe a bábeli zavar, a chaos hozatók be, mert megszűnik az egyetlen „érintkezési kapcsol” tagjai között.

Ha már most közelebbről vizsgáljuk a tényeket és viszonyokat, úgy magának a honvédelmi miniszternek nyilatkozata alapján is világossá válik, hogy a közös hadsereg egyetlen érdeké ez ügyben csak az lehet, hogy ha nem is minden tagja, de legalább tisztjei tudjanak németül is, és ezt követelnie, ha józanul ítéljük meg a dolgot, a jelen viszonyok közt van is joga. De viszont éppen ilyen elvitatlan joga van a magyar ifjúságának is alhozz, hogy tagjai a tisztí vizsgát saját anyanyelvükön tehessék le és a német nyelvet illetőleg csak arra legyenek kötelezhetők, hogy kimutassák, miszerint abban a hadsereg kivánalmának megfelelő jártassággal bírnak.

Ezt pedig bebizonyíthatná a vizsgáló ifjúság egyszerűen oly módon, mint teszi azt a gymnasiumi vagy reáliskolai érettségi vizsgálatokon, úgy t. i., hogy a német nyelvűből

mint a vizsga egyik külön tárgyból vizsgáltatik meg.

Ha tehát a magyar ifjúságtól a tisztí vizsga letételénél csak az követelténék, hogy a német nyelvből is, mint külön vizsgái tárgyából vizsgázzék, úgy ebben senki semmiféle jótalanságot nem találta, mint nem talál fénytég abban sem, hogy ezt már az érettségi vizsgálatokon is követelik. A honvédelmi miniszter által jelezett ezé pedig, hogy t. i. minden tisztí tudjon annyira németül, hogy a közös hadsereg közös „érintkezési pontja” csorbat ne szenvedjen, ezáltal tüköletesen el lenne érve, de el lenne érve egyúttal az is, hogy a magyar ifjaknak, kiknek nyelve habár nem is perelegő folyékonyan a német nyelven, de kik azt teljesen értik és képesek is magukat rajta a hadsereg kívánalmának megfelelő mérvben megértetni, ne kelljen a tisztí vizsgákon szánalmasan és kínosan elhanyagolják azt, a mit saját anyanyelvükön talán ókesen és teljes szakavatottsággal tudnának elmondani.

Íme tehát egy expedienis, hogy a keese is jól lakják meg a káposzta is meg legyen mentve.

Ha tehát a magyar honvédelmi miniszter meg akarja mutatni, hogy méltatlan szemrehányással illették őt a képviselőházban, akkor csak egy szabáva kerül kieszaközölni az illetékes köröknel a magyar ifjúság azon elvitatlanul méltányos kérésének kelvezően való elintézését, hogy ez a tisztí vizsgát magyar nyelven tehessék le, és akkor a magyar ifjúság viszont igen szívesen kötelezné magát arra, hogy e vizsgán a német nyelven való kellő jártasságtól és e nyelvűből mint külön vizsgái tárgyából leendő kikérdezése alkalmával bebizonyítsa.

És ez egyúttal ismét egy új kapcsol lenne, mely a közös hadsereget a magyar nemzetet egy lépéssel közelebb hozná. Szilágyi Aladár.

Ipolyi Arnold szívének temetése Besztercebányán 1887. márczius 29-én

A szertartás, melylyel a boldogult egyháznagy nemes szívét végrendeletí meghagyása szerint örök nyugalomra tették, folyó hó 29-én tartatót meg. Érre vonatkozólag a helybeli káptalan a következő gyászlatot állta ki: A besztercebányai székes egyházi káptalan a t. ez. közönségnek szomorodott szívvel tudomására hozza, hogy 1886-ik évi december 2-án Nagyváradon elhunyt Ipolyi-Stummer Arnold és kir. valóságos belső titkos tanácsos és nagyváradí 1. sz. szertartási püspök, mint fejlethetetlen emlékü utolsó volt besztercebányai püspök szíve, — végrendeletében kifejezett óhajtása szerint — a besztercebányai plébánia templom sz. Borbála kápolnában folyó hó 29-én fog nyugalomra téie ti. A gyász-istenti szertartást és szertartás a káptalani székes egyházbán reggeli ó órákor kezdődik s a plébániai templomban befejeztetik. Besztercebányán 1887. márczius 24-én. Örök béke áldott hamvainak!

Ezernyi nép tolongott a káptalani templom felé, a melyben a szertartás kezdét vette. Itt tette le a megelőző napon a Váradról érkezett küldöttség, mely Winterhalter, Zajnai Kanonokból, továbbá Dr. Czobor papnévveldeí igazgatóból s Radnay püspöki titkárból állott, azon ereklévt, melynek minden dobbanása az egyházé s a hazáé volt. Ma ó órákor megköndültak a gyászlobogós káptalan templom harangjai, hogy a hívók nagy seregét az utolsó tisztelet megadására szólítsák. A helybeli hivatalok kivétel nélkül képviselve voltak s a többi gyászoló alig fért el a templom hajójában, melyet az iskolai ifjúság már anyag is betöltött. A föltár előtt ott állott az urna, mely a szívet magába zártta. A díszes hamveder művésztí kivételí magassága 64 cm. míg szélessége a fogókál 44 cm. Ez egész vörös rézből készült s gazdagon van aranyozva; díszítményél ó-keresztény módorak. A hamveder teteje lecsavarható s ez alatt a következő feliratot lehetett olvasni:

IPOLYI ARNOLD váradí püspök szíve, melylyel Istenének és hazájának szolgált.

A hamveder hátsó oldalán pedig végrendeletének azon passzusát lehetett látni, a melyben szívét illetőleg rendelkezett:

»Szívemet a besztercebányai plébánia vár-egyházán azon szent Borbála kápolnájának talajába és falához kérem bebalzsamozva ércborítékban a kápolna alapítója dombormú sírkövé előtt az ablak mellett, a pad helyén eltemettetni, mely kápolnáé én régi eredeti góth ízlésében tetemes költséggel helyreállítattam Besztercebányára városát pedig, mely mint díszpolgárát is a szeretet anymi jelével kitüntetett, arra kérem, hogy tetememnek a mondit helyen helyt engedjen.» Bars-Szt.-Kereszt, 1885 szeptember 22.

Ipolyi Arnold püspök.

A mondit időben megkezdődött a temetkezési szertartás az illető szoltárok lénelkésével; majd Kamaszy Mátyás kanonok lépett a szószékre s egy a legmélyebb valóság s hazafiség szelleme által átlengett beszédet intézett az egybegyűlt gyászolókhoz. Ekkor megindult a menet a német templom felé ugyanolyan rendben, mint temetkezésí menetkélí; a helybeli s a vidékí is nagy számban egybegyűlt pápság után Gaspar káptalani karpap vitte a szívét rejtő urnát, ezt követte a közönség. A német templomban ezután nagy ségedlettel celebrátotat a halotti mise, melyhez a zene s énekar Bella szép requiemét énekelte. Mise után átvitették az urna a templomi hajó baloldali lévő Borbála-kápolnába, a hajó boldogult püspök által oly körülményesen kijelölí oldalán már késő volt az urna befogására szant hely. Ez egy az urna nagyságának megfelelő fülke, alig nehány centime-

T Á R C S A.

Az elektromos világitás.

A selmezi gyógy- és természetudományi egyesület márcziushó 6-ikan tartott szakuléésén Farbaky István akadémiai igazgató és kir. bánatánakos válogatótt közönséggel szofolúságí megelt teremben tartotta igen érdekes előadást, mely teljes két óráé vett igénybe. A kissé későn érkezők már nem férhettek be a terembe s kénytelenek voltak — a mulasztást sajnálva — visszafordulni és hazá menni; talán azért vétek késhetni, mivel gondolták, hogy az akadémia termében, melybe mintegy kétszázán beleférnek, számukra jut még mindig elég hely, de ezúttal nagyon csöadók.

Farbaky úr már számos alkalomól ismeretes, beható szakismeretekről tanuskódó, jeles és világos előadási módora vonzott ezen alkalommal is a nagy terembe annyi szakértő közönséget, mely megint egy igen tanúságos és érdekes előadást élvezett és egyúttal azt a meggyőződést is meríthette, hogy az új accumulatorok feltalálóinak (Far-

baky és Schenek) nem csekély fáradságukba került az akadémia épületét elektromos világitásra berendezni.

De az elért siker megkoronázta fáradságukat. Az akadémia rajz és előadási terméi, könyvtára, valamint többi dolgozó helyiségeiben is az elektromos világitás használattik. Ez a legújítombí világitás melyet eddig bírnak szép, egyenletes, hatályos, nem veszélyes és az egészséggnek nem ártalmas. A szép fehér színe és nyugodt fénye által megvilágitott tárgyak kellemes hatással vannak az ember szemére. Egy kis újnyí emelvények a megmozgatása által mintegy varázsútrere ki van fényesen világitva az egész terem; s minden ember, a ki azt látja — kedvet kap, hogy saját szobáját is ily világitásra rendeztesse be.

Ezen világitásnak azonban nemesak a fény hatásában fekszik az előnye, hanem abban is, hogy egészen veszélytelen, a mennyiben semmiféle explosió mint pl. a világitó gáznál, petroleumnál stb. itt elő nem fordulhat, továbbá pedig, hogy közönséges világitó szereinktől eltérőleg zásnavat nem fejleszt s azért a szoba levegőjét ezen alkalmatlan gáz által nem rongja meg és nem vonja el a szoba levegőjétől az oxygént,

mely az ember életére nézve okvetlenül szükséges.

Számos galáng továbbá zárt helyiségben oly nagy hőt fejleszt, mely kellemetné, sőt kiállhatatlanná válik, az elektromos fény alkalmazása mellett ellenben a szoba hőmérsékete nem változik. sőt az elektromos lámpával érintkező növényí részeknek sem lesz semmi bajuk. A növények továbbá az elektromos fény behatása alatt oly szépen fejlődnek és nemeik, mintha a napugarságot hatnának rájuk.

Tudományos tanítézeteknél közöl a bányászati és erdezeti akadémia központi épületé az első, mely elektromos világitásra van berendezve.

Az elektromosság egy az épületben felállított dynamoelektromos gép fejlesztí, mely egy kis gőzgép hájt s ezen utóbbí gép egy úgyvesen van berendezve, hogy az elhasznált vízgőz condensálva ismét a kazánba vezetve, fel lesz használva a gép hájtására. Erre berendezés következtében a szomszéd házak lakosai a gép zakatolásától és a gőz kellemetlenségétől meg vannak kímélve.

A fejlesztett villamosság az accumulatorokban gyűl össze és ott mintegy vegyileg kötve van, hogy ismét kiszabadulhasson, Az

accumulatoroktól mindenfélé mennek a drótok, melyek a villamosságot a szobákban a plafonról lefüggyó lámpákhoz vezeték.

Az accumulatoroknak előnye az, hogy folytonos elektromos áramot szolgáltatnak és annak következtében a lámpák megskatítás nélkül folyton világitanak; nem pedig úgy mint azon esetben, ha a dynamogéptől közvetlenül használjuk az áramot s akkor igen gyakran történik, hogy a lámpák bármikor kialusznak.

A szép előadást a háladatos közönség kiváló tetzésé kísérté mintegy kívánván, hogy e kitűnő világitás minél hamarább nagy körben találjon alkalmazást.

A napirendre még Andrics János akadémiai tanarségnek egy előadása is volt kitűzve, de miután az idő nagyon előrehaladt, azért ezen előadás a következő szakuléésre tetetté at, a melyen egyúttal Péchy Antal miniszteri tanácsos és a selmezi gyógy- és természetudományi egyesületnek tisztletbeli tagja is előadást fog tartani, melynek címe: »Egy magyar bányász véleményé 1664-ben a bányagazorobbanásokról.» —é.

villa), 24 (12 kávé- és 12 Moecakánál), 1 damaszt asztalterítő, 12 hozzávaló asztalkendővel, összesen 55 drbot. — Ezen 55 drb., melynek árba azellött 30 frt volt, most 9 frtért kapható. — Nem tetészetes a pénz visszaküldeték; így minden megrendelés közzéadást nélkül. — Tisztító por csomagként 15 kr.

Kézpénzfizetés, vagy utánvédel mellett a megrendelések a kereskedelmi törvényszéknél bejegyzett

Universal-Versand-Bureau-hoz Bécsben czimzendők, Ottakring, Seilergasse 26.

Filiale: Wien i. Rothenthurmstrasse 5 14—15

EQUITABLE

az Egyesült-Államok életbiztosító társasága NEW-YORK-ban

Alapítotott 1859-ben
Biztosítási állomány 1886. december 31-én 1,747,000,000 márká.

Az új felvételek kitétek:
1884-ben 1885-ben
360,000,000 408,000,000

1886-ban
474,000,000 márká.

Az őszlapp emelkedett 1886. január hó 1-től 1887. január 1-igjé 272,000,000 márkáról 321,000,000 márkára.

A tiszta nyereséyméttől 1887. január hó 1-én 680,000,000 márkát tesz ki és a mult évhez viszonyitva 130,000,000 márkával emelkedett. Tőkebefektetések Európában 16,000,000 márkán felül. A kötvények 3 év mulva kifogásolhatlanok. Minden kölcsön visszavásárlási és leszállítási jogja 3 év mulva. A 100,000 dollárból álló részvénytelő alapszabályszerűleg csak is 7% kamatoztatik, az azon felül sok millióra rugó nyereség kizárólag a biztosítottak javára esik.

Aligazgatóság Magyarország részére:
Budapest, Andrassy ut 12. sz.

Alulírt üzletben naponta délutáni 3/4 órakor kapható a

„Budapester Journal.“

Egyes szám ára 5 kr. Ugyiszintén ezen lapra előfizetések is elfogadtnak és pontosan teljesítennek.

Joerges Á. özv.

2—3 könyvkereskedőse

Pályázati hirdetmény.

A 600 fnyai évi fizetéssel jávalalmazott a eoz pállli körörvöl állomásra, melyvel a hivatalos utazásokhoz szükségsélt fuvarok ingyenes igénybe vételének s minden akár éjjeli akár nappali látogatásért 50 kr. felszámításának jogosultsága s viszont az orvos rendőri teendőkön felül a szegény betegek ingyenes gyógykezelésének s a halott kelmének kötelezettsége jár ezennel pályázatot nyitók.

Felhívom a pályázni kívánókat miszerint szabályszerűen bélyegezzék sajátkezűleg írott körülrő tanusködi anyakkönyvi s egyéb oklevelek s bizonyítványokkal ellátott tolyamadványaikal alulírotnál folyó évi Május hó 1-ig terjeszsek elő.

A pályázók a választási határnapról külön foguak értesített.

Tur-Szt-Matouban 1887. évi mározis hó 18-án.

Ujhelyi főszolgabíró.

3—3

Arverési hirdetmény.

Az egyetem alap Zníováraljai uradalom térszeröl közírhöz tételük, hogy Taroz-megyében levő Zníováraljai mező város Laván és Szt-György községekben az italmérsi joguak kapcsolatban zníováraljai nagy venlégével 1887. évi November 1-től 1890 évi Október hó 31-ig vagis három évre veendő bérbeadásra a vés-sellevő. Tekintetes ker: Pótliszségnek 1887. évi Február hó 28-án 362. szám alatt elrendeltetvén ezen bérbeadás biztosítása végett folyó év april hó 25-en délelőtt 10 órakor Zníováraljai az alap számtartóság hivatalban

Öznam.

Ti majitelia na priestore Zvolenskej stolici sa nachádzajúca vodňou staviča a vodohájkových oprávnenosti, ktorí v s mysle 2-ho Juniusa minulého roku pod číslom 2450 vydatého oznámenia lei vodohájkové oprávnenosti doposlal neoznámiť pozorne na základe 191. § a XXIII. zák. čl. z r. 1885. sa vyzývajú aby na ich oprávnenost sa vzťahujúce povolenie od danuim tohto oznámu rája 6 mesiacu v kome potiaľ alebo dokazati, že lei vodé stavy od 1-ho Januára r. 1886. naporosné staja, bez toho, žeby oprávnené zánymy druhej neobrazili a ako také skrze patričné predstaviteľstva za škodné uzatné neboli, lebo sa máce lei oprávnenost za prostati budú považovať a s ich vodňami stavy vrahnost disponovat budú.

Táto zaviazanosť sa na všetkých pre vrahnostné povolenia sa utvájnych majiteľov vodných práv rozpresiera, teda na polievajúce, stáčajúce, rieku regulujúce, priemysle a jiné podnikajúce rovnako je platna.

Výnimku výneme len tie regulujúce práce tvoria, ktoré zo všeobecného zajemú stát prevedené a tak privatnu vlastnosť tvoria.

Dr. Huszágh István

bojgész

zár írásbeli ajánlatok után árverés fog tartatni.

Felhívhatok eméllégva árverési számdékokok hogy 50 kros bélyeggel és megtele 10 százelek nannt pénzzel ellátott zár írásbeli ajánlatokat melyben a bélyeg bírősszeg számszóka és betűkkel kiírva, továbbá hogy az árverési feltételeket ismeri elozgolja s azoknak magat aláveti — valamint polgari állásuk és lakhelyük is kimutetve legyen, a mondotti határidőig vagy személyesen vagy megbízottjaikk által nyújtsák be — mert a későbbben érkezett vagy szabály ellenszen kiállított esetleg feltételes ajánlatok figyelembe vételen nem foguak

A bérleti versenytől kizártnak az uradalom irányában bérletretekosok, kikötő bérők, s mindazok kik a magok bélyegekkel per viszonyban alannak vagy állottak.

Az árverési és szerződési feltételek a zníováraljai uradalmi számtartóság íróában mai naptól fogva a hivatalos óákban beteküthetők.

Kelt Zníováraljáj 1887. évi marex. 4.

Zníováraljai m. k. közalap.

számtartóság.

A legjobb kávépótlék
Manila-Velim
vörös dobozokkában jeggyvel.
Velimi világkáv
faladcskákban földtekével.
Fügekáv
cukorszívég alakban és a
legfinomabb csokoládok
nevül
Chocolat Velim
a velimi részvénytársulat gyáraiból
Prágában.
Kaphatók minden fűszerkereskedésekben.

KÖLCSÖN 6%, és 5%-ra.
Minden önögu személy, kinek öntentartására állandó jövedelmei vannak, úgy m. haztaladnos, gazda, bérlő, iparos, kereskedő, hivatalnok st. kaphat közbejötmen után egy BUDAPESTI HITELSZÖVEKÉZETŐL 100 firtól 2000 firtól 3 év által postautalvány útján visszafizetendő 6 százalékos személy hitel kölcsönt.
5%-os bank-kölcsön
közvetítettek 400 firtól kezdve egy millióig földirtokra 17 évre 5 százalékos, 32 évre 2 szaz, és 40% évre 1 szaz, tóketörlesztéssel. Jö anyagból épült városi házakra 25 évre 2 és fél szaz, tóketörlesztéssel. Házkölcsönöknel megállapítandó beszélési költség előre letendő. Földirtoknal az évi állami földadónak 50—60 szoros összege kölcsönk-jen adatik. Nagyobb tóketörlesztet bármikor eszközölhet. Folyamodonak kell hozam teljegyzőkönyvet, adókönyvet és kataszter irtokvet beküldeni. Értékpapirookra a bank a tózsdei árfolyam 1/2-ed része erejéig kölcsönt ad, esetleg értékpapirokat vesz és elad. — Kölcsönnyibben levelekre csak 30 krosnak levélbelyegben leendő beküldése mellett adatik válasz.
Pollák János,
bizományi és ügynöki irodája, Budapest, VII. csömöri ut 37. sz. I. em.
Termények vétele és eladása közvetítettek és helybeli lerakásnál előleg is adatik.

Megjelen s kapható Besztercebányán
SINGER. — Selmezbányán JOERGES A.
könyvárusnál
SZONDI ALBUM
Új bővített kiadás. Weinwurm illusztrációval. Irták többen. Kiadta **Pongrácz Lajos**. Nagy 4-rét 78 lap. Ára 1 firt 20 kr., a diszpendányinak 2 firt 40 kr.

HUSVÉTI TOJÁSOK!
HUSVÉTI TOJÁSOK!
Nagy választékban kaphatók
olcsó áron
Walther testvérek
ezukrászatában Selmezbányán.

A köszvény és osz ellen ajánlott számos háziázerék között meg is csak a valódi Horgony-Pain-Expeller a leghatásosabb és legjobb. Ez nem tóktos-szor, hanem egy teljesen megbízható, orvosilag kipróbált készítmény, mely mindenbetegek teljes megnyugvással ajánlató. Hogy a Pain-Expeller teljes bizalmat érdemel, legjobban kitűnik abból, hogy sok beteg, a ki nagy garra földcsört, más gyógszereket próbált meg, megint csak
rég jónak bizonyult Pain-Expellerhez
terti vissza. Epen az összehasonlítás által győződtek meg arról, hogy egy a csuszos fájdalom, tagcsúszások stb., mint a fő, főp és hatájas, oldályalások stb. a Pain-Expellerrel okozott ledorzások által leggyorsabban szüntethetők meg. A 40 kros, 70 kros és 120 olcsó ár a szegényebeknek is hozzáférhetővé teszi, meg mással a számos siker a föld keszkedik, hogy a pénz nincs kiolva. A kros utánzatoknál azonban óvakodni kell, és csak a „horgony”-jellet ellátott Pain-Expeller fogadjuk el mint valódit. Központ-iktár: Gyógyszerár az arany országban Prágában, Nilsztrátsz 7. Kaplató a leg-több gyógszertárban.

NYomatott a „Selmezbányai Híradó” gyorssajtóján Taroz-Sz.-Martouban. Kiadó a „SelmezbányaiHíradó” könyvnyomója.